

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Острозька академія»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії
Національного університету

«Острозька академія»

_____ проф. І. Д. Пасічник

23 лютого 2015 року

ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ступеня магістра 8.03050801 Фінанси і кредит
ОКР спеціаліста 7.03050801 Фінанси і кредит

ОСТРОГ -2015

Програма додаткового вступного випробовування для вступників на навчання для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста та ступеня магістра галузі знань 0305 Економіка та підприємництво зі спеціальності 7.03050801, 8.03050801 Фінанси і кредит / Укладачі д.е.н., проф. Мамонтова Н.А., к.е.н., ст. викладач, Топішко Н.П., к.е.н., доц. Дем'янчук О.І. - Острого: НаУОА, 2014.

Програма схвалена і рекомендована до друку кафедрою фінансів, обліку і аудиту (протокол №7 від 16.02.2015)

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії НаУОА (Протокол № 3 від 23 лютого 2015 р.)

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Г.С.Пастушок

Пояснювальна записка

Додаткове вступне випробування має на меті перевірити рівень професійних знань студентів, вміння їх використовувати при рішенні конкретних господарських операцій у сучасних умовах господарювання.

Вступники повинні знати і вміти:

курс «Економічна теорія»:

знати: базові категорії та поняття економічної теорії; основні положення економічних теорій, на які спирається сучасна економічна наука та господарська практика; закони функціонування суспільного виробництва та особливості їх прояву в сучасному світовому господарстві;

вміти: практично застосовувати набуті теоретичні знання для аналізу реальних економічних процесів і прийняття обґрунтованих рішень; виконувати економічні розрахунки, пов'язані з визначенням параметрів та ефективності функціонування економічних суб'єктів на різних рівнях суспільного.

курсу «Фінанси»:

знати: економічну природу фінансів, їх ознаки, функції та принципи організації; розподільчі відносини щодо формування централізованих та децентралізованих фінансових ресурсів та їх подальшого використання; особливості руху грошових потоків у фінансовій системі країни та її організаційну будову; фінансовий механізм, його важелі впливу; фінансовий контроль та управління фінансами на різних рівнях та у різних суб'єктів господарювання;

вміти: об'єктивно оцінювати економічні процеси, які відбуваються в суспільстві, розуміти сутність та тенденції розвитку фінансових відносин та їх особливості у сфері державних фінансів та фінансів господарських суб'єктів, розробляти і вирішувати актуальні питання розбудови фінансової системи і забезпечення фінансової стабілізації у державі.

1.1. Перелік питань з дисципліни «Фінанси»

1. Предмет і завдання курсу.
2. Виникнення фінансів.
3. Фінанси у системі виробничих відносин.
4. Ознаки фінансів.
5. Принципи організації фінансів в сучасних умовах.
6. Функції фінансів на рівні держави та підприємства.
7. Розвиток фінансової науки.
8. Розвиток фінансової науки в Україні.
9. Поняття фінансових ресурсів і їх призначення.
10. Валовий внутрішній продукт як основне джерело фінансових ресурсів.
11. Склад та структура фінансових ресурсів в економіці держави.
12. Формування централізованих і децентралізованих фінансових ресурсів.
13. Баланс фінансових ресурсів і витрат у державі.
14. Теоретичні основи побудови фінансової системи.
15. Структура фінансової системи.
16. Загальна характеристика сфер і ланок фінансової системи.
17. Правові та організаційні основи фінансової системи.
18. Вплив фінансової системи на темпи та пропорції розвитку економіки.
19. Сутність, завдання та вимоги до фінансової політики.
20. Форми і методи реалізації фінансової політики.
21. Фінансова безпека держави.
22. Фінансова криза та її вплив на безпеку держави.
23. Фінансовий механізм.
24. Важелі впливу фінансового механізму.
25. Сучасна фінансова політика в Україні.

26. Система державних фінансів.
27. Призначення і роль державних фінансів.
28. Правові й організаційні засади державних фінансів.
29. Становлення та розвиток державних фінансів України.
30. Бюджет в економічній системі держави.
31. Поняття бюджету та бюджетної системи.
32. Бюджет у регулюванні економічних і соціальних процесів держави.
33. Доходи державного бюджету, їх класифікація та інструменти формування.
34. Видатки державного бюджету, їх класифікація.
35. Бюджетний дефіцит.
36. Бюджетна система України й напрями вдосконалення бюджетного процесу.
37. Місцеві фінанси, функції.
38. Місцеві бюджети, склад доходів та видатків.
39. Територіальна громада як головний суб'єкт місцевих фінансів.
40. Характеристика державних цільових фондів.
41. Структура доходів та видатків Пенсійного фонду України.
42. Структура видатків Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.
43. Структура видатків Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.
44. Економічна сутність державного кредиту.
45. Форми державного кредиту.
46. Структура державного боргу і управління ним.
47. Державний борг України та механізм його обслуговування.
48. Вплив державного боргу на фінансове становище держави.
49. Передумови виникнення і розвитку податків.
50. Економічна сутність податків та їх призначення.
51. Сучасні податкові системи зарубіжних країн.
52. Становлення та розвиток податкової системи України.
53. Зміст та основні принципи організації фінансів підприємств (установ, організацій).
54. Особливості організації і функціонування фінансів різних форм власності та видів діяльності.
55. Фінансові ресурси підприємства і джерела їх формування.
56. Основи формування і використання прибутку підприємств.
57. Фінансове забезпечення функціонування та відтворення основних фондів.
58. Фінансовий аспект формування і використання обігових коштів.
59. Фінансове планування й прогнозування на підприємствах.
60. Економічна сутність страхових відносин.
61. Ризики, що беруться до страхування.
62. Форми організації страхових фондів і види страхування.
63. Співстрахування і перестрахування.
64. Фінансові потоки страхового ринку.
65. Система страхування в Україні.
66. Джерела та структура фінансів домогосподарств.
67. Соціально-економічні гарантії держави населенню.
68. Інвестиційна діяльність населення.
69. Види і форми соціальних гарантій.
70. Джерела фінансового забезпечення соціальних гарантій.
71. Становлення й розвиток системи соціальних гарантій в Україні.
72. Природа та призначення фінансових ринків.
73. Валютний ринок і валютні операції.
74. Ринок кредитних ресурсів.
75. Ринок цінних паперів.

76. Структура фондового ринку України та його суб'єкти.
77. Інструменти фінансового ринку.
78. Інфраструктура фінансового ринку.
79. Функції та значення фінансових посередників.
80. Природа та призначення фінансових ринків.
81. Валютний ринок і валютні операції.
82. Ринок кредитних ресурсів.
83. Ринок цінних паперів.
84. Структура фондового ринку України та його суб'єкти.
85. Інструменти фінансового ринку.
86. Інфраструктура фінансового ринку.
87. Функції та значення фінансових посередників.
88. Сутність і види фінансового контролю.
89. Державний фінансовий контроль.
90. Аудиторський контроль.
91. Внутрішньогосподарський контроль.
92. Організація і методи фінансового контролю.
93. Загальні положення управління фінансами.
94. Центральний апарат Мінфіну в управлінні фінансами.
95. Роль місцевих фінансових органів в управлінні фінансами.
96. Фінансовий менеджмент підприємницьких структур.
97. Податковий менеджмент.
98. Економічна природа й призначення міжнародних фінансів.
99. Міжнародні фінансові інститути.
100. Міжнародний фінансовий ринок.

Рекомендована література Базова

1. Василик О.Д. Теорія фінансів. - К., Вища школа 2000.
2. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія). Навчальний посібник. – 2-ге вид., доп. І перероб. – К.: КНЕУ, 2005. – 240 с.
3. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник К.: Центр навч. літ., 2009. – 312 с.
4. Фінанси (теоретичні основи): Підручник / М. В. Грідчіна, В.Б. Захожай, Л.Л. Осіпчук та ін.; Під кер-вом і за наук. ред. М.В. Грідчіної, В.Б. Захожая. – 2 –е вид., випр. і допов. – К.: МАУП, 2004. – 312 с.
5. Фінанси: вишкіл студії. Навч. Посібник / За ред. д.е.н. проф.. Юрія С.І. – Тернопіль: Карт-бланш, 2002 – 357 с.
6. Юхименко П. І., Федосов В. М., Лазебник Л. Л. та ін. Теорія фінансів: Підручник / За ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 576 с.

Допоміжна

1. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси. Навчальний посібник. Вид. 2-ге, доп. І перероб. / за заг. Ред. Базилевича В.Д. – К.: Атака, 2004. – 368 с.
2. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 608 с.
3. Венгер В.В. Фінанси: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.]/ В.В. Венгер – К.: Центр учбової літератури, 2009.- 432 с.

4. Державні фінанси в транзитивній економіці. Навчальний посібник. / Карлін М.І., Горбач Л.М., Ново сад Л.Я. та ін. За заг. ред. д.е.н. Карліна М.І. – К.: Кондор. – 2003. – 220 с.
5. Зареннєв А.М. та інші. Фінанси. Тести і задачі. Навч. посібник. – К.: ЦУЛ, 2003. – 196 с.
6. Карлін М.І. Фінанси зарубіжних країн. Навчальний посібник. – К.: Кондор. – 2004. – 384 с.
7. Кириленко О.П. Місцеві фінанси: навч. посібник. Тернопіль: Астон, 2004. – 140 с.
8. Ковальчук А. Т. Фінансовий словник. – К.: Знання, 2005. – 287 с.
9. Кудряшов В.П. Фінанси: навч. посібник. – Херсон: Опф-плюс, 2002. – 352 с.
10. Луніна І.О. Державні фінанси та реформування між бюджетних відносин. – Монографія. – НАНУ ІЕП. – 2006. – 419 с.
11. Никбахт Е., Гропеллі А. Фінанси. К.: Вік, Глобус, 92.
12. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України. Навчальний посібник. – К.: Знання-Прес., 2006.- 607 с.
13. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України та зарубіжних країн. Навчальний посібник. – 2-ге вид. – К.: Знання-Прес., 2003, - 523 с.
14. Петровська І.О. Фінанси: Навч. посіб. – 2-е вид. Перероб. і доп. – К.: ЦУЛ, 2002. – 300 с.
15. Петленко Ю.В., Рожко О.Д. Місцеві фінанси: Опорний конспект лекцій. – К.: Кондор, 2004. – 282 с.
16. Родионова В. М. Финансы -М . Финансы и статистика., 90
17. Финансы: Учебник для вузов. Под ред. проф. Л.А. Дробозиной. – М.: ЮНИТИ, 2001. – 527 с.
18. Финансы: Учебное пособие/ Под ред. проф. А.М. Ковалевой. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 384 с.
19. Финансы, денежное обращение и кредит: Учебник. Под ред. проф. Н.В. Самсонова. – М.: ИНФРА. – М., 2004 – 448 с.
20. Финансы, денежное обращение и кредит: Учебник. Под ред. проф. В.К. Сенчатова. М.: Проспект, 2001. – 496 с.
21. Финансы, налоги и кредит. Учебник. Под ред. С.Л. Емельянова – М.: РАТС, 2001. – 546 с.
22. Финансы. Учеб пособие. – М.: Дашков и К, 2001 – 452 с.
23. Шуляк П.Н., Белотелова Н.П. Финансы: Учебное пособие. – 2-е издание, исп. И допол. – М.: Из-ство Дом «Дашков и К», 2001. – 452 с.

Інформаційні ресурси

1. Конституція України // www.rada.gov.ua
2. Бюджетний кодекс України // www.rada.gov.ua
3. Податковий кодекс України // www.rada.gov.ua
4. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. // www.rada.gov.ua
5. Закон України “Про державний бюджет України на 2014 рік” // www.rada.gov.ua

1.2. Перелік питань з дисципліни “Економічна теорія”

1. Економічна теорія: предмет, функції, метод пізнання. . Виникнення і історичний розвиток економічної теорії як науки.

2. Економічні категорії і економічні закони.
3. Мікро- і макроекономіка. Позитивна і нормативна економічна теорія. Економічна політика.
4. Суспільне виробництво: поняття, структура, фактори (праця, капітал і земля.)
5. НТП, його форми, вплив на фактори виробництва, розвиток в сучасних умовах.
6. Економічне зростання, його типи та фактори. Економічна ефективність.
7. Економічні потреби суспільства та їх структура. Економічні інтереси і мотиваційний механізм. Економічні суперечності як джерело розвитку.
8. Центральні проблеми економічної організації. Технологічний вибір у суспільстві. Крива трансформації або виробничих можливостей. Альтернативні витрати та альтернативна вартість. Закон спадної доходності.
9. Суспільний поділ праці. Товарне виробництво та умови його розвитку. Товар та його властивості. Вартість і цінність товару.
10. Гроші та їх функції, грошові агрегати. Закони грошового обігу.
11. Економічні системи сучасного світу. Моделі ринкової економіки.
12. Сучасна ринкова економіка та її інфраструктура.
13. Попит і пропозиція. Закон попиту та пропозиції. Цінові та нецінові фактори, що впливають на попит та пропозицію.
14. Ціноутворення в ринковій економіці. Механізм функціонування ринкової економіки. Проблеми функціонування ринкової системи в Україні.
15. Еластичність та її види. Цінова еластичність попиту та пропозиції.
16. Еластичність за доходом споживача. Перехресна еластичність. Вплив еластичності на дохід виробника і витрати споживача.
17. Теорія граничної корисності і поведінки споживача. Кардиналістський та ординалістський підходи.
18. Моделювання поведінки споживача на ринку товарів. Ефект доходу та ефект заміщення.
19. Теорія виробництва. Підприємство як суб'єкт ринкових відносин.
20. Технологія виробництва. Довгостроковий та короткостроковий періоди. Віддача від масштабу. Виробнича функція.
21. Витрати виробництва. Види витрат виробництва у довгостроковому і короткостроковому періодах. Форми кривих витрат. Дохід і прибуток підприємства
22. Чотири моделі ринкових ситуацій. Поняття ринкової структури.
23. Ринки ресурсів. Попит на ресурси.
24. Макроекономіка як гілка сучасної економічної науки. Предмет і методологія макроекономіки.
25. Вимірювання обсягу національного виробництва і доходу. Основні вимірники обсягу національного виробництва.
26. Вплив ціни та інших чинників на ВВП. Номінальний і реальний ВВП. Індекс цін.
30. Циклічні коливання економічного розвитку. Фази ділового циклу. Причини економічних коливань.
31. Зайнятість і безробіття. Рівень і тривалість безробіття. Види безробіття. Наслідки безробіття. Закон Оукена. Особливості зайнятості і безробіття в Україні.
32. Сутність інфляції та механізми її формування. Інфляція попиту і витрат. Соціально-економічні наслідки інфляції. Основні шляхи подолання інфляції.
33. Стабілізаційні програми економічного розвитку України: концепція та інструменти реалізації.
34. Сукупний попит. Крива сукупного попиту та її зміщення.
35. Сукупна пропозиція. Крива сукупної пропозиції та її зміщення.
36. Макроекономічна рівновага. Зміна рівноваги. Інфляція і мультиплікатор. Ефект храповика. Сукупна пропозиція та економічне зростання.
37. Макроекономічний аналіз: модель сукупних видатків. Класичний і кейнсіанський підходи.
38. Рівноважний обсяг національного виробництва в моделі сукупних видатків. Два методи визначення рівноважного обсягу виробництва.

39. Зміни рівноважного ВВП і мультиплікатор. Ефект мультиплікатора. Рецесійні та інфляційні розриви в економіці.
40. Монетаризм. Рівняння обміну. Монетаризм і модель макроекономічної рівноваги.
41. Теорія раціональних сподівань. Теорія економіки пропозиції. Шляхи стимулювання сукупної пропозиції.
42. Фінансова система, система доходів і видатків уряду. Державний бюджет, податки.
43. Фіскальна політика: дискреційна і недискреційна фіскальна політика.
44. Дефіцит державного бюджету. Фінансування дефіцитів і способи ліквідації бюджетних наслідків.
45. Податкова система держави. Податки та їх види.
46. Бюджетний дефіцит і державний борг. Державний зовнішній і внутрішній борг та його вплив на економіку.
47. Гроші і фінансові ринки. Розвиток фінансового ринку в Україні.
48. Банки та їхнє значення в економіці. Банківські депозити. Мультиплікатор грошей.
49. Центральний банк та його функції. Грошово-кредитна політика Центрального банку.
50. Сутність і структура світового господарства.
51. Міжнародна торгівля. Протекціонізм і вільна торгівля. Платіжний баланс країни.
52. Валютні курси і валютна система. Валютний курс і його вплив на економіку країни.
53. Глобалізація сучасного світу та її наслідки для економіки країн, що розвиваються.

Рекомендована література Базова

1. Башнянин Г.І., Лазур П.Ю., Медведєв В.С. Політична економія: підручник.– К.: Ніка-центр, Ельга, 2010. – 527с.
2. Башнянин Г.І. Макроекономічна теорія: посібник - К.: Новий світ, 2011. - 552 с.
3. Бутук О.І., Волкова Н.І. Економічна теорія: тренінг-курс : Навч. посіб. - К. : Знання, 2007. - 291 с.
4. Економічна теорія: макро- та мікроекономіка. Навч. пос. за ред. З.Ватаманюка та С.Панчишина. - Львів: Інтерко, 2005.
5. Економічна теорія: Політекономія: Підручник /За ред. В.Д.Базилевича. – К., 2008. – 719 с.
6. Економічна теорія: Політекономія: Практикум / За ред. В.Д.Базилевича. – К., 2010. – 496 с.
7. Економічна теорія: макро- і мікроекономіка /За ред. З.Ватаманюка. Альтернативи, Київ, 2001.
8. Канцір І.А., Клінкова О.І., Іванець Л.В. Макро- і мікроекономіка: від теорії до практики: посібник - К.: Новий світ, 2012. - 444 с.
9. Мочерний С.В., Скотний В.І. Основи економічної теорії: підручник - К.: Новий світ, 2012, 600 с.
10. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Мікроекономіка: практикум. – К.: ЦУЛ, 2008. – 418 с.
11. Макконнелл К, Брю С. Економікс: принципи, проблеми і політика. – К., 2005. – 972 с.
12. Макроекономіка та макроекономічна політика: Навч. посіб. / А.Ф.Мельник, Т.Л.Желюк, К. : Знання, 2008.
13. Мікроекономіка: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 679 с.
14. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник / За ред. С.Будаговської, – К.: Основи, 1998. – 518 с.
15. Мочерний С.В., Ларіна Я.С. Політекономія : Підручник. - 3-тє вид., перероб. і доп. - К. : Знання, 2006. - 390 с. - Вища освіта ХХІ століття.
16. Політична економія: Навч. посіб. / К.Т.Кривенко, В.С.Савчук, О.О. Беляєв та ін. / За ред. К.Т.Кривенка. – К.: КНЕУ, 2011. – 508 с.
17. Чухно А.А., Юхименко П.І., Леоненко П.М. Сучасні економічні теорії: Підручник / За ред. А. Чухна. – К.: Знання, 2007. – 878 с.

Допоміжна література

1. Економічні проблеми ХХІ століття: Міжнародний та український виміри / За ред. С.І.Юрія.– К.: 2007. – 595с.
2. Корнійчук Л. Політекономія: виникнення і еволюція // Економіка України. – 2011. - № 1. – С.80-92.
3. Якубовський М.М. Внутрішній ринок як дзеркало проблем української промисловості // Економіка України. – 2012. - № 8. – С.4-15.
4. Гальчинський А. Методологія аналізу економічної глобалізації // Економіка України. – 2009. - № 1. – С.4-18.
5. Елецкий Н. Переход к глобально-информационному способу производства и модификация общей экономической теории // Мировая экономика и международные отношения. – 2008. - № 2. – С.22-29.
6. Гесць В., Гриценко А. Економіка та суспільство: непізнані грані взаємовпливу (до предмету економічної теорії) // Економіка України. – 2012. - № 3. – С.4-22.
7. Гриценко А. Економічна теорія в сучасному світі // Економіка України. – 2008. - № 10.– С.40-54.
8. Готщенко А. Європейський та євразійський вектори економічної інтеграції України // Економіка України. – 2012. - № 7. – С.80-88.
9. Корнійчук Л. Політекономія: виникнення і еволюція // Економіка України. – 2011. - № 1. – С.80-92.
10. Грінберг Р. Інституційні уроки ринкових трансформацій // Економіка України. – 2011. - № 1. – С.27-37.
11. Гжегож В., Колодко С. Від ідеології неолібералізму до нового прагматизму // Економіка України.–2010.- № 9 – С.4-11.
12. Калетнік Г., Козловський С., Козловський В. Стійкість економіки як фактор безпеки та розвитку держави // Економіка України. – 2012. - № 7. – С.16-25.
13. Мельник В, Кошук Т. Сучасна податкова політика у країнах ЄС-15// Економіка України. – 2012. - № 6. – С.73-85.
14. Носова О. Про фундаментальні причини фінансових криз та життєздатність фінансових ринків у сучасній формі // Економіка України. – 2011. - № 4. – С.45-54.
15. Чухно А. Сучасна фінансово-економічна криза: природа, шляхи і методи її подолання// Економіка України.– 2010-№ 1. – С.4-18.
16. Тарнавська Н. Розвиток теорії конкурентних переваг в умовах експансії нововведень // Економіка України. – 2011. - № 4. – С.16-27.
17. Канцуров О. Інституціоналізм як теоретико-методологічні засади сучасних реформ // Економіка України. – 2011. - № 5. – С.15-22.
18. Нові підходи в системі сучасного економічного знання // Економіка України. – 2011. - № 4. – С.91-95.

Періодичні видання (журнали):

1. Економіка України.
2. Фінанси України.
3. Міжнародна економічна політика.
4. Економіст.
5. Україна: аспекти праці.

Електронні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua>
2. Сайт Кабінету Міністрів України: <http://www.kmu.gov.ua>
3. Сайт Міністерства економіки України: <http://www.me.gov.ua>
4. Сайт Міністерства фінансів України: <http://www.minfin.gov.ua>
5. Офіційний сайт Національного банку України: <http://www.bank.gov.ua>
6. Сайт Державного комітету статистики України: <http://www.ukrstat.g>